

УДК 351:321.7

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-2\(32\)-157-170](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-2(32)-157-170)

Решетова Ганна Ігорівна кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування, Маріупольський державний університет, вул. Преображенська, 6, м. Київ, 03037, тел.: (050) 888-000-1, <https://orcid.org/0000-0002-1941-0224>

Верительник Світлана Мельсиківна доктор філософії з публічного управління та адміністрування, доцент кафедри публічного управління та адміністрування, Маріупольський державний університет, вул. Преображенська, 6, м. Київ, 03037, тел.: (050) 178-25-08, <https://orcid.org/0000-0002-6960-3737>

Тарасенко Денис Леонідович доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування, Маріупольський державний університет, вул. Преображенська, 6, м. Київ, 03037, тел.: (098) 411-06-67, <https://orcid.org/0000-0002-6250-344>

РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО ВРЯДУВАННЯ

Анотація. Демократичне врядування - це система правління, в якій влада належить народу через обраних представників. Вона характеризується прозорістю, підзвітністю та верховенством права. Україна, як і багато інших пострадянських держав, намагалася встановити демократичне врядування з моменту здобуття незалежності в 1991 році. Однак є кілька особливостей демократичного врядування в Україні, які з'явилися за ці роки.

Україна має бурхливу політичну історію, позначену авторитаризмом і політичною нестабільністю. За останнє десятиліття в країні відбулися політичні зміни, пов'язані з революцією 2014 року. Відтоді Україна докладает зусиль для досягнення сталого демократичного врядування, що має вирішальне значення для розвитку та стабільності країни.

Історія становлення демократичного врядування в Україні має свої особливості, що відрізняють його від інших країн. Однією з таких особливостей є багатопартійність. Україна має багату історію багатопартійності, проте відбувалися періоди, коли партійна система була нестабільною та супроводжувалася політичними кризами. Наприклад, після отримання незалежності в 1991 році, в країні була відчутна відсутність розвиненої багатопартійної системи, а уряди формувалися на основі коаліцій

з невеликої кількості партій. Однак, згодом багатопартійність стала звичайним явищем в українській політиці. Сьогодні в Україні діє близько 100 політичних партій, які представлені на різних рівнях влади - від місцевих рад до парламенту та уряду. Кожна партія має свою програму, яка визначає основні цілі та завдання, що вона прагне виконати, якщо здобуде перемогу на виборах. Багатопартійність є однією з важливих складових демократії та фундаментальною основою на котрій будується демократичне врядування в Україні.

Однак Україна все ще стикається зі значними викликами, які перешкоджають досягненню сталого демократичного врядування. Ця стаття має на меті дослідити проблеми сталого демократичного врядування в Україні, розглянути особливості уявлення про механізми інформаційної підтримки, необхідні для сталого розвитку політики демократичного врядування та запропонувати механізми інформаційної підтримки для вирішення цих проблем.

Ключові слова: проблеми сталого демократичного врядування, врядування, демократичне врядування, система правління, інформаційне забезпечення, діджиталізація.

Reshetova Hanna Ihorivna Candidate of Science in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Public Management and Administration, Mariupol State University, Preobrazhenska St., 6, Kyiv, 03037, tel.: (050)888-000-1, <https://orcid.org/0000-0002-1941-0224>

Verytelnyk Svitlana Melsikyvna Doctor of Philosophy in Public Management and Administration, Associate Professor of the Department of Public Management and Administration, Mariupol State University, Preobrazhenska St., 6, Kyiv, 03037, tel.: (050) 178-25-08, <https://orcid.org/0000-0002-6960-3737>

Tarasenko Denys Leonidovych Doctor of Economics, Professor, Professor of the Public Administration and Governance Department, Mariupol State University, Ukraine, Preobrazhenska St., 6, Kyiv, 03037, tel.: (098) 411-06-67, <https://orcid.org/0000-0002-6250-344>

DEVELOPMENT OF MECHANISMS FOR INFORMATION SUPPORT OF SUSTAINABLE DEMOCRATIC GOVERNANCE POLICY

Abstract. Democratic governance is a system of government in which power is vested in the people through elected representatives. It is characterized by

transparency, accountability, and the rule of law. Ukraine, like many other post-Soviet states, has been trying to establish democratic governance since gaining independence in 1991. However, there are several features of democratic governance in Ukraine that have emerged over the years.

Ukraine has a turbulent political history marked by authoritarianism and political instability. Over the past decade, the country has undergone political changes related to the 2014 revolution. Since then, Ukraine has been making efforts to achieve sustainable democratic governance, which is crucial for the country's development and stability.

The history of democratic governance in Ukraine has its own peculiarities that distinguish it from other countries. One of these features is multiparty system. Ukraine has a rich history of multiparty democracy, but there have been periods when the party system was unstable and accompanied by political crises. For example, after gaining independence in 1991, the country lacked a developed multiparty system, and governments were formed on the basis of coalitions of a small number of parties. However, over time, multiparty politics has become commonplace in Ukrainian politics. Today, there are about 100 political parties in Ukraine, represented at various levels of government, from local councils to the parliament and the government. Each party has its own program, which defines the main goals and objectives that it seeks to accomplish if it wins the election. Multiparty system is one of the important components of democracy and a fundamental basis on which democratic governance in Ukraine is built.

However, Ukraine still faces significant challenges that impede the achievement of sustainable democratic governance. This article aims to explore the problems of sustainable democratic governance in Ukraine, to consider the peculiarities of the perception of information support mechanisms necessary for the sustainable development of democratic governance policies, and to propose information support mechanisms to address these problems.

Keywords: problems of sustainable democratic governance, governance, democratic governance, system of government, information support, digitalization.

Постановка проблеми. Україна - суверенна держава, розташована у Східній Європі, з населенням більш 40 мільйонів осіб. Авторитаризм та політична нестабільність це те що переслідує Україну майже всю її політичну історію. За останні десятиліття в країні відбулося багато політичних змін, пов'язаних зі зміною вектору розвитку країни від відверто проросійського уряду до стратегічного курсу європейської інтеграції затвердженого у Конституції України. Відтоді Україна докладает зусиль для досягнення сталого демократичного врядування, що має вирішальне значення для розвитку та стабільності країни.

Незважаючи на великий обсяг проведених реформ, Україна все ще продовжує стикатися з проблемами та викликами, які перешкоджають досягненню сталого демократичного врядування в країні. Розглянемо основні:

- корупція залишається значним викликом для сталого демократичного врядування в Україні. Корупція підриває верховенство права, підриває довіру громадськості до державних інституцій та перешкоджає економічному розвитку. Країна досягла певного прогресу в боротьбі з корупцією, зокрема, створивши Національне антикорупційне бюро та Спеціальну антикорупційну прокуратуру. Однак ці інституції стикаються зі значними проблемами, включаючи брак політичної волі, недостатні ресурси та втручання з боку політичних еліт. Для подолання корупції уряд має вжити низку заходів.

- українські інституції, зокрема судова система, правоохоронні органи та державна служба, є слабкими і не користуються довірою громадськості. Щоб вирішити цю проблему, уряд повинен інвестувати в розбудову спроможності цих інституцій. Це включає в себе навчання, наставництво та надання належних ресурсів. Крім того, уряд повинен забезпечити незалежність цих інституцій і сприяти прозорості та підзвітності їхньої діяльності. Це покращить верховенство права, демократичну підзвітність та сприятиме економічному зростанню.

- політична поляризація є значним викликом для врядування в Україні. Вона перешкоджає демократичній підзвітності, створює середовище недовіри та сприяє ворожнечі. Щоб вирішити цю проблему, уряд повинен сприяти діалогу та примиренню між різними групами. Цього можна досягти через громадянську освіту, міжкультурний діалог та створення механізмів вирішення конфліктів. Крім того, уряд повинен вирішувати проблеми соціально-економічної нерівності та сприяти інклюзивному зростанню. Це забезпечить справедливий розподіл ресурсів і сприятиме національній єдності.

- зміцнення громадянського суспільства є критично важливим компонентом управління будь-якого демократичного суспільства. В Україні громадянське суспільство відіграє важливу роль в адвокації реформ та просуванні демократичних цінностей. Однак організації громадянського суспільства стикаються з низкою проблем, серед яких недостатні ресурси, правові обмеження та відсутність доступу до інформації. Для зміцнення громадянського суспільства уряд повинен надати ресурси, включаючи фінансування, навчання та розбудову потенціалу. Крім того, уряд повинен зменшити правові обмеження та забезпечити доступ до інформації, щоб організації громадянського суспільства могли виконувати свої наглядові та адвокаційні функції.

- впровадження механізмів інформаційної підтримки політики сталого демократичного врядування в Україні. Це включає забезпечення доступу до

інформації, сприяння прозорості та заохочення участі громадськості. Важливими етапами є створення законів про свободу інформації та популяризація відкритих даних, для реалізації яких уряд повинен прийняти відповідні закони про свободу інформації, щоб надати громадянам доступ до інформації про діяльність уряду. Це сприятиме прозорості та підзвітності, дозволяючи громадянам притягувати державних службовців до відповідальності та контролювати діяльність уряду, виявляти недоліки та приймати обґрунтовані рішення.

Україна десятиліттями стикається з проблемами врядування, включаючи корупцію, слабкі інституції та політичну поляризацію. Однак ці проблеми можна вирішити за допомогою механізмів, запропонованих у цій статті. Боротьба з корупцією, зміцнення інституцій, подолання політичної поляризації та зміцнення громадянського суспільства мають вирішальне значення для досягнення сталого демократичного врядування в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання демократизації врядування займаються такі вітчизняні вчені, як А.Ахламов, В.Бакуменко, М.Данилюк, М.Долішний, А.Дегтяр, Ю.Жарков, Ю.Заблоцький, В.Зайченко, А.Колодій, О.Лебединська, В.Мартиненко, Н.Мельтюхова, П.Надолішний, О.Оболенський, Т.Пахомова, А.Пойченко та зарубіжні: Ж.Немека, В.Мікутовські, Л.Козмінські, М.Денсона, Х.Халькиера, Ч.Дамборга, Д.Робсона, А.Холдена та ін.

Мета статті. У статті досліджено проблеми сталого демократичного врядування в Україні, розглянуто особливості уявлення про механізми інформаційної підтримки, необхідні для сталого розвитку політики демократичного врядування та запропоновано механізми інформаційної підтримки для вирішення цих проблем.

Виклад основного матеріалу. Україна бореться з проблемами врядування з моменту здобуття незалежності в 1991 році. Корупція, слабкі інституції та політична поляризація гальмують розвиток країни, а зусилля, спрямовані на вирішення цих проблем, є повільними і часто неефективними. Однак існують шляхи вирішення проблем врядування в Україні.

Необхідно зазначити, що між такими категоріями, як врядування та адміністрування існує принципова різниця. Врядування - це політична діяльність, спрямована на здійснення та вироблення державної політики; адміністрування є допоміжною підсистемою, інструментом та технічною складовою врядування, що забезпечується на професійній (неполітичній) основі.

Законодавчими документами, що засвідчують елементи демократичного врядування та його принципи, є: закони України "Про державну службу" від 16 грудня 1993 р. № 3723-ХІІ [1], "Про місцеве самоврядування в Україні" від

21 травня 1997 р. № 280/97-ВР [2], "Про службу в органах місцевого самоврядування" від 7 червня 2001 р. № 2493- III [3].

У 1970-му Д. Растов наголосив: "Щоб перейти до демократії, потрібне не копіювання конституційних законів або якоїсь вже існуючої демократії, а здатність чесно парламентської практики подивитися на свої специфічні конфлікти та вміння винайти або позичити ефективні механізми їх розв'язання" [4, с. 9].

Взаємозв'язок понять «врядування» та «демократія» можна пояснити за допомогою формули: влада народу її реалізація = демократичне врядування. Ця формула є основою багатьох теоретичних узагальнень та політичних позицій.

В даному аспекті необхідно визначити основні принципи демократії:

- участь народу у здійсненні державної влади;
- народний суверенітет, тобто визнання ідеї, що народ є єдиним джерелом і верховним носієм влади в суспільстві (вихідний принцип теорії та практики демократії);
- розподіл державної влади як один із найважливіших принципів демократії;
- представництво повноважень виборним представникам, ідея згідно з якою народ, як єдине джерело і верховний носій влади в суспільстві, делегує або передає частку владних;
- правління більшості (прийняття політичних рішень, маючих суспільне значення, приймаються більшістю або з її згоди);
- політичний та ідейний плюралізм, як гармонійне поєднання рівності та свободи;
- громадянський консенсус, як форма принципової згоди основної маси громадян дотримуватися встановленого правопорядку.

Задля успішного впровадження сталого демократичного врядування, який є запорукою розвитку та стабільності країни, Україні потрібно провести певний обсяг реформ.

Сприяння розвитку незалежних засобів масової інформації, які б надавали громадянам об'єктивну інформацію про діяльність уряду. Це сприятиме прозорості, підвищенню підзвітності та інформуванню громадян про їхні права. Незалежні ЗМІ мають вирішальне значення для демократичного врядування. Вони надають громадянам інформацію про діяльність уряду, забезпечують підзвітність державних службовців та сприяють прозорості. В Україні свободі ЗМІ загрожують політичне втручання, цензура та насильство проти журналістів. Однак поява незалежних ЗМІ та розвиток інтернет-ЗМІ створили альтернативні джерела інформації. Підтримка розвитку незалежних засобів масової інформації є важливим

елементом розвитку демократії та свободи слова в Україні. Для забезпечення ефективної та різноманітної інформаційної сфери важливо створити сприятливі умови для діяльності незалежних ЗМІ, а також підтримувати їх розвиток. Одним з головних способів сприяння розвитку незалежних ЗМІ є забезпечення свободи слова та доступу до інформації. Це може бути здійснено шляхом розробки та встановлення законів та політик, що гарантують свободу слова та незалежність ЗМІ, а також забезпечують доступ до інформації. Крім того, важливо забезпечити фінансову та технічну підтримку незалежних ЗМІ, зокрема шляхом створення програм фінансування, надання технічної підтримки, навчання та підвищення кваліфікації журналістів. Це може допомогти забезпечити ефективне функціонування та розвиток незалежних ЗМІ, а також підвищити якість інформації, що надається громадськості. Також важливо забезпечити різноманітність медіа, зокрема, підтримувати розвиток малих та регіональних ЗМІ, що може забезпечити доступ до інформації для маловідомих та менш привабливих сегментів аудиторії. Та нарешті, важливо забезпечити відкрите та прозоре середовище, де громадкість України зможе вільно обмінюватися ідеями та думками.

Забезпечення проведення вільних та чесних виборів є важливим елементом демократії у будь-якої країні, включаючи Україну та належним фундаментом демократичного врядування. Щоб забезпечити проведення вільних та чесних виборів в Україні, необхідно дотримуватись деяких важливих принципів та заходів. По-перше, необхідно забезпечити право на голосування для всіх громадян без обмежень. Це може бути забезпечено шляхом створення інфраструктури голосування, яка включає додому голосування, електронне голосування та інші заходи для забезпечення доступності голосування для всіх. По-друге, необхідно забезпечити незалежність виборчої комісії та інших органів, які забезпечують проведення виборів. Це може бути забезпечено шляхом створення механізмів незалежного моніторингу виборів, що дозволяє громадськості відслідковувати процес проведення виборів та виявляти можливі порушення. По-третє, необхідно забезпечити свободу слова та доступ до інформації для всіх учасників виборчого процесу. Це може бути забезпечено шляхом гарантування свободи ЗМІ та інших громадських організацій, які забезпечують вільний обмін інформацією та дискусії щодо виборчого процесу та забезпечити ефективний механізм контролю за фінансуванням виборчої кампанії. Україна вже досягла значного прогресу в цій сфері. Вибори проводяться регулярно, а процес контролюється незалежними органами, включаючи Центральну виборчу комісію. Політичні партії та кандидати мають можливість вільно проводити передвиборчу кампанію, а громадяни мають право голосувати без страху примусу чи залякування.

Створення активного громадянського суспільства, яке є критично важливим компонентом демократичного врядування. В Україні організації громадянського суспільства відіграють важливу роль у просуванні демократичних цінностей, адвокації реформ та моніторингу діяльності уряду. Поява нових груп громадянського суспільства, в тому числі тих, що займаються правами людини та боротьбою з корупцією, та які діють незалежно від держави, політичних партій та бізнесу, і працюють на благо громади, призвела до посилення громадянської активності та нагляду. Але щоб створити повноцінне активне громадянське суспільство в Україні, необхідно ще здійснити ряд заходів. По-перше, необхідно забезпечити свободу слова та свободу вираження думок для громадян та ЗМІ. Це може бути забезпечено шляхом забезпечення незалежності ЗМІ, запобігання цензурі та відкритості владних структур до громадського контролю. По-друге, необхідно забезпечити доступ до освіти та інформації для всіх громадян. Це може бути забезпечено шляхом вдосконалення освітніх програм, включення громадських організацій у процес прийняття рішень та забезпечення вільного доступу до інформації. По-третє, необхідно забезпечити свободу зібрань та об'єднань для громадян та громадських організацій. Це може бути забезпечено шляхом реформування законодавства, що регулює діяльність громадських організацій, зменшення бюрократичних бар'єрів та забезпечення захисту прав учасників мирних зібрань, та можливість для громадян та громадських організацій брати участь у прийнятті рішень.

Гарантування незалежності судової влади, що має важливе значення для верховенства права та демократичного врядування. В Україні судова влада історично була схильна до політичного впливу та корупції. Однак нещодавні реформи були спрямовані на посилення незалежності та підзвітності судової влади. Вони включають створення Вищого антикорупційного суду та прийняття нових законів про судоустрій. Треба зазначити, що незалежність судової влади є однією з основних передумов демократії та правової держави. Це означає, що суди повинні діяти без будь-якого впливу чиновників, політичних партій або бізнесу. Для забезпечення незалежності судової влади в Україні необхідно виконати ряд заходів. По-перше, необхідно забезпечити відокремлення судової влади від владних та політичних структур. Це може бути забезпечено шляхом створення незалежного органу, який відповідає за призначення суддів, або шляхом вдосконалення процедури призначення суддів на посаду. По-друге, необхідно забезпечити фінансову незалежність судів та суддів. Це може бути забезпечено шляхом забезпечення достатнього фінансування судів та забезпечення гарантій стабільності фінансування. По-третє, необхідно забезпечити незалежність суддів від зовнішніх впливів. Це може бути забезпечено шляхом запобігання тискам на суддів, забезпечення їх

безпеки та захисту від залякування. По-четверте, необхідно забезпечити ефективну систему нагляду за діяльністю судів та суддів. Це може бути забезпечено шляхом створення незалежних органів, які відповідають за нагляд за діяльністю судів та суддів, та забезпечення публічного контролю над їх діяльністю.

Впровадження антикорупційних зусиль є значним викликом для демократичного врядування в Україні. Однак уряд вживає заходи для її подолання. Вони включають створення антикорупційних органів, таких як Національне антикорупційне бюро, та прийняття нових антикорупційних законів. Ці зусилля призвели до притягнення до відповідальності високопосадовців та повернення вкрадених активів.

Активізація необхідних механізмів інформаційної підтримки політики стало демократичного врядування в Україні. Це включає забезпечення доступу до інформації, сприяння прозорості та заохочення участі громадськості.

Основними шляхами досягнення цієї мети є:

- прийняття законів про свободу інформації, які відкриють громадянам доступ до інформації про діяльність уряду. Це сприятиме прозорості та підзвітності, дозволяючи громадянам притягувати державних службовців до відповідальності.
- сприйняття урядом публікації відкритих даних про діяльність уряду, що дозволяє громадянам та організаціям громадянського суспільства контролювати діяльність уряду, виявляти недоліки та приймати обґрунтовані рішення.
- заохочення участі громадськості в процесах управління. Це включає консультації, громадські слухання та участь організацій громадянського суспільства у процесах прийняття рішень. Це сприятиме демократичній підзвітності, підвищенню прозорості та заохоченню громадян до участі в управлінських процесах.
- сприяння економічному розвитку, створення стабільного та передбачуваного середовища для роботи бізнесу. Це досягається через верховенство права, захист прав власності та заохочення конкуренції. В Україні економічному розвитку перешкоджають корупція та політична нестабільність. Однак уряд вжив заходів для сприяння економічному зростанню, включаючи прийняття нового земельного закону та створення офісу підтримки інвестицій.
- забезпечення захисту прав людини, включаючи право на свободу слова, зібрань та об'єднань. Воно також гарантує верховенство права та незалежну судову владу. В Україні захист прав людини є складним завданням,

особливо у сфері свободи преси та захисту прав меншин. Однак уряд вжив заходів для вирішення цих проблем і сприяння дотриманню прав людини.

- зміцнення громадянського суспільства як критично важливого компонента управління будь-якого демократичного суспільства. В Україні громадянське суспільство відіграє важливу роль в адвокації реформ та просуванні демократичних цінностей. Однак організації громадянського суспільства стикаються з низкою проблем, серед яких недостатні ресурси, правові обмеження та відсутність доступу до інформації. Для зміцнення громадянського суспільства уряд повинен надати ресурси, включаючи фінансування, навчання та розбудову потенціалу.

- зменшення правових обмежень та забезпечення доступу до інформації, щоб організації громадянського суспільства могли виконувати свої наглядові та адвокаційні функції.

- зміцнення Української інституцій, зокрема судової системи, правоохоронних органів та державної служби, які є слабкими без довіри громадськості. Щоб вирішити цю проблему, уряд повинен інвестувати в розбудову спроможності цих інституцій. Це включає в себе навчання, наставництво та надання належних ресурсів. Крім того, уряд повинен забезпечити незалежність цих інституцій і сприяти прозорості та підзвітності їхньої діяльності. Це покращить верховенство права, демократичну підзвітність та сприятиме економічному зростанню.

- впровадження механізмів інформаційної підтримки політики сталого демократичного врядування в Україні. Це включає забезпечення доступу до інформації, сприяння прозорості та заохочення участі громадськості;

- узгодження нормативно-правової бази електронного урядування з підзаконними актами виконавчої влади та ухвалення законів, спрямованих на створення відповідних умов для ефективного впровадження системи електронного урядування [7].

Окрім цього, хотілось би зазначити, що одним з найвпливовіших методів для впровадження сталого демократичного врядування в Україні є діджиталізація. Це дійсно потужний інструмент, який має величезний спектр засобів, які можна використовувати для зміцнення демократії в Україні.

Діджиталізація сприятиме підвищенню прозорості в управлінні, надаючи громадянам легкий доступ до інформації, пов'язаної з урядовими рішеннями, політикою та діяльністю.

За допомогою діджиталізації полегшується участь громадян у демократичних процесах, таких як голосування, громадські консультації та формування політики. Онлайн-платформи можуть надати громадянам простір для висловлення своїх думок, обміну думками та діалогу з обраними ними представниками.

Втілення діджитал-технологій допоможе у боротьбі з корупцією, підвищуючи прозорість, уможливаючи кращий моніторинг та відстеження державних витрат, а також надаючи викривачам безпечні канали для повідомлень про корупцію.

Інструменти діджиталізації можуть посилити рівень громадянської освіти: використовуватися для надання громадянам доступу до інформації про їхні права та обов'язки, а також знань про демократичний процес; допомогти у формуванні більш інформованого та активного громадянства, що має важливе значення для підтримки демократичного врядування.

Взагалі діджиталізація сприятиме покращенню надання послуг та оптимізації урядових процесів, що може підвищити рівень задоволеності громадян та довіри до державних інституцій.

Щоб досягти цих переваг, Україні потрібно буде інвестувати в цифрову інфраструктуру, посилити кібербезпеку та забезпечити доступність цифрових рішень для всіх громадян, включаючи тих, хто живе у віддалених або недостатньо охоплених послугами районах. Крім того, Україні потрібно буде розробити політику і правила, які захищатимуть приватність громадян і гарантуватимуть, що цифрові технології використовуються в етичний і прозорий спосіб та сприятимуть демократизації суспільства та впровадження сталого демократичного врядування в Україні.

Не дивлячись на суттєві проблеми демократичного розвитку, Україна за моніторингом „Freedom in the World” з 2005 р. має статус „вільної країни”, а її рейтинг політичних громадянських свобод дорівнює 2,5 (політичних права – 3; громадянські свободи – 2) [5]. Проте, як здається, Україна сьогодні значно далі відстоює від ліберальної демократії, ніж Туреччина, яка має статус „напіввільної країни” і середній рейтинг – 3, бо у Туреччині демократична орієнтація є більш захищеною. До речі, за моніторингом „Nation in Transit”, який враховує не тільки рівень політичних прав та громадянських свобод, але й якість національного та місцевого врядування, судової системи та ступінь корупції, Україна й досі не визнається повноцінною демократією, а її режим характеризується як „гібридний” [6].

Досвід проведення величезних соціально-економічних перетворень у розвинених країнах світу (реформи Шарля де Голля у Франції, Л. Ерхарда у Німеччині, М. Тетчер у Великобританії) розпочинався зі зміцнення державної служби та демократизації системи державного управління, а також формування системи ефективного демократичного врядування.

На сьогодні існує тенденція розглядати поняття управління як найефективніший спосіб керівництва суспільством за умов глобалізації та множинності таких соціальних суб'єктів, як державні адміністрації, приватні компанії, громадські організації, асоціації споживачів тощо. У сучасний

трансформаційний період вітчизняна практика управління свідчить про неефективність традиційних організаційно-управлінських способів і заходів та про необхідність пошуку нових шляхів вирішення питань управління і форм врядування, що відповідають складності сучасних проблем та потребам часу. Врядування можна розглядати як застосування економічної, політичної та адміністративної влади для успішного ведення справ країни на всіх рівнях. Воно включає механізми, процедури та інституції, через які окремі громадяни та певні групи громадян доводять і висловлюють свої інтереси, здійснюють свої юридичні права, виконують зобов'язання і врегульовують суперечності. Воно базується більше на зосередженні зусиль на переговорах і подоланні труднощів, ніж на підпорядкованості та нав'язуванні волі.

Сучасне державне управління розвинених країн світу базується на засадах добросовісного управління, запропонованого ще в 1997 р. у документах Програми розвитку ООН. У такому управлінні закладено відповідь щодо цілей демократизації державного управління, якими визначено ефективність (досягнення цілей у встановлений термін і з мінімальними витратами суспільних ресурсів) та демократичність, а основними напрямками та принципами їх досягнення є: поділ влади, народовладдя, виборність і змінюваність вищих посадових осіб, підзвітність інститутів виконавчої влади, верховенство закону, політичний плюралізм, інклюзивність (участь), транспарентність (прозорість), партисипативність (залучення громадян та організацій до процесу планування та прийняття рішень органами влади та управління), незалежність засобів масової інформації. Відтак першою складовою місією державного управління у процесах демократизації країни є приведення його функціонування відповідно до цілей, напрямів і завдань демократичного врядування.

Таким чином, наближення вітчизняної системи державної влади і управління до міжнародних стандартів демократичного врядування означає здійснення якісних і кількісних змін у державному управлінні за принципами верховенства права; демократичного розвитку підтримки фундаментальних адміністративних цінностей (відкритості, прозорості, надійності), вимагає імплементації в політико-правових та юридичних державотворчих документах основних цінностей міжнародного демократичного врядування.

Висновки. На підставі викладеного можна зробити такі висновки: особливостями демократичного врядування є його взаємообумовленість та взаємопов'язаність з державним управлінням, розвиненість демократичного врядування як форми, наявність основних його принципів, вироблення і в процесі демократичного врядування застосування багаторівневих стратегій на регіональному та місцевому рівнях.

В умовах демократичних перетворень все більшої актуальності набувають в управлінській сфері як загальні принципи, правила та конкретні дії, вироблені й узагальнені європейською та світовою практиками, так і європейські стандарти етики та етичні принципи, які цілком можна віднести до групи характерних особливостей демократичного врядування. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі можуть бути етичні принципи демократичного врядування, яке зазнає постійних суттєвих змін у процесі свого становлення й розвитку.

Демократичне врядування має багато переваг для України. Участь громадян, прозорість, підзвітність, захист прав людини та економічний розвиток є важливими складовими демократичного врядування. Для досягнення стійкої політики демократичного врядування необхідні механізми інформаційної підтримки, включаючи незалежні засоби масової інформації, закони про свободу інформації та участь громадськості. Впровадження демократичного врядування в Україні вимагатиме постійних зусиль як з боку уряду, так і з боку громадян, але переваги такого врядування є значними.

Література:

1. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р № 889-VIII : станом на 01 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення 18.02.2023).
2. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР: станом на 01 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> (дата звернення 18.02.2023).
3. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III : станом на 01.08.2021 р. : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text> (дата звернення 18.02.2023).
4. Растоу Д.А. Переходи до демократії: спроба динамічної моделі. Поліс, 1995. №5.- С.5-15.
5. Methodology. Freedom in the World 2017 URL: http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=351&ana_page=354&year=2009 (дата звернення 18.02.2023).
6. Democracy Score 2008 Rankings by Regime Type. Nation in Transit 2009 URL: <https://graphics.eiu.com/pdf/democracy%20index%202008.pdf> (дата звернення 18.02.2023)
7. Колосок А.М. Електронне урядування - шлях до формування соціально відповідальної держави. Актуальні проблеми економіки. 2015. №6. С. 417-421.

References:

1. Zakon Ukraini "Pro derzhavnu sluzhbu" [The Law of Ukraine "On civil service"]. (n.d). [zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text) Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> [in Ukrainian].
2. Zakon Ukraini "Pro misceve samovrjaduvannja v Ukraini" [The Law of Ukraine "On local self-government in Ukraine"]. (n.d). [zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text) Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> [in Ukrainian].
3. Zakon Ukraini "Pro sluzhbu v organah misceвого samovrjaduvannja" [The Law of Ukraine "On service in local self-government bodies"]. (n.d). [zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text) Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text> [in Ukrainian].

4. Rastou, D.A. (1995). Perekhodi do demokratiï: sproba dinamichnoï modeli [Transitions to Democracy: An Attempt at a Dynamic Model]. *Polis - Polis*, 5, 5-15. [in Ukrainian].

5. Methodology. Freedom in the World 2017 . www.freedomhouse.org Retrieved from http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=351&ana_page=354&year=2009 [in English].

6. Democracy Score 2008 Rankings by Regime Type. Nation in Transit 2009. graphics.eiu.com Retrieved from <https://graphics.eiu.com/pdf/democracy%20index%202008.pdf> [in English].

7. Kolosok, A.M. (2015). Elektronne urjaduvannja - shljah do formuvannja social'no vidpovidal'noï derzhavi [Electronic governance is the way to the formation of a socially responsible state]. *Aktual'ni problemi ekonomiki - Actual problems of the economy*, 6, 417-421. [in Ukrainian].

